

Фабио Воло „Първите утринни лъчи“

3 януари

Тая в себе си много съмнения. Страх ме е да не би животът ми да се окаже едно дълго недоразумение. Може би не съм жената, която вярвам, че съм.

Това бяха мислите, споходили ме тази сутрин, веднага щом се събудих, след като се опитах да си припомня всеки детайл от онова, което току-що бях сънувала: беше летен неделен следобед, носех тениска, която стигаше едва до над коленете ми, и простирах чаршафи на опасващ жилищната сграда балкон. Чувах от отсрещния апартамент потропването на самобръсначка, която почуква по умивалника. Внезапно от вратата срещу мен излезе мъж и си запали цигара. Сресаните му назад коси бяха още мокри, носеше бял потник и панталони с цвят на лешник. Усмихна ми се и се поздравихме.

– Не забравяй, че тази вечер те очаквам на вечеря у дома.

Влязох вкъщи, за да избира роклята, която да облека.

Бях развълнувана, превъзбудена и щастлива. Когато застанах пред вратата му, той ме хвана за ръката и ме отведе вътре. Домът беше този, в който съм израснала.

– Едно време живеех тук, знаеш ли?

– Разбира се, че знам.

Огледах се наоколо и всичко беше точно такава, каквото бе в детството ми. Дори оранжевият часовник, закачен на стената. Той се приближи, обхвана лицето ми с ръце и вдъхна мириса на ямката на шията ми. Прониза ме тръпка. После, когато почти ме беше целунал по устните, извън звънецът.

В този момент отворих очи: беше будилникът на Паоло. Знаех, че ще звънне още два пъти, на интервали от по десет минути. Сънят беше още жив в мен: чувството за свобода, вълнението от уговорката ни, възбудата от срещата.

Обърнах се, за да погледам спящия си съпруг, наблюдавах го няколко минути. В съня си изобщо не бях помислила за това, че съм омъжена и не мога да приема онази покана. Отидох в банята, взех душ и продължавах да се чувствам жената от съня. В последно време един вътрешен глас ме обърква, подкопава увереността ми, прави ме несигурна и нерешителна; изпитаното от мен насън тази нощ никак не ми помага.

Днес следобед си спомних коя рокля носех в съня: купих я миналата година, но никога не съм я слагала, защото, като я пробвах отново вкъщи, не се харесах. След вечеря я извадих от гардероба и гледайки я, се запитах дали наистина причината е в роклята.

15 януари

Доволна съм, когато намирам трудно къде да паркирам. Напоследък ми се случва често да водя дълги телефонни разговори от колата с Карла, за да не се кача веднага вкъщи. С нея винаги е било така, още от училище: няма нужда да обяснявам настроението си, стига ѝ да чуе гласа ми, за да разбере всичко. После слизам от колата, вървя към дома си и се надявам той все още да не се е прибрал, за да получа някой и друг четвърт час самота, което ми се отразява така добре. Ако обаче знам, че вече се е върнал, вървя бавно. Щом вляза вкъщи, се старая да скрия неудовлетворението, което тая в себе си. Така, без да го осъзнавам, се научих да играя роля, да се преструвам и най-вече да имитирам. Имитирам представата за съпруга, която имам в главата си, имитирам своите влюбени и щастливи приятелки, имитирам самата себе си като омъжена жена в началото, каквато вече не съм способна да бъда. Правя всичко това, за да избегна той да съзре вътрешното ми безпокойство, прекалено многото тъга. Често, докато отварям вратата, ме е страх да не се прибера вкъщи без чувства към него.

Преди да вляза, винаги си поемам дълбоко дъх и надявам маска. Има дни, в които ми се струва, че разбира, когато се преструвам, но не казва нищо. От толкова преструвки понякога вече не знам дори каква е истината.

Как можа да се случи? Бяхме така сигурни в нашата любов. Спомням си деня на сватбата ни, все едно беше вчера. Спомням си подготовката, вълнението от онова, което правехме заедно. Цял живот бях мечтала за този ден. В главата ми винаги е имало съпруг, това исках открай време. Трябваше само да открия кой е.

Вече бях взела решението да се омъжа още преди да срещна Паоло. Винаги съм си мислела, че ще стана жена единствено благодарение на съпруг. Бях щастлива жена, как можех да не бъда? Чрез сватбата си запазвах едно спокойно бъдеще, пропъждах завинаги страха от самотата. Затова бяхме щастливи, и не само ние: всички изглеждаха такива. Сега се питам дали беше съвпадение, или гледах своя живот през техните очи.

Всичко беше ясно и снежнобяло като чаршафите в брачното ложе, в което щяхме да спим и да се любим през останалата част от живота си.

В началото бях така ентузиазизирана, стигаше ми малко, за да се почувствам удовлетворена: купуването на две яркоцветни купички за закуска, кухненските кърпи със светлосини кантове, възглавничка за дивана, нови хавлиени кърпи за банята.

Може би всичко е било винаги само в главата ми.

Всъщност, ако се замисля, почти никога не сме използвали много от тези неща, на практика са още като нови: тиганът уок, чашите за шампанско, японските чашки за чай, тенджерата за бургиньон...

Къщата ни е пълна с незапалвани свещи. Като нас двамата. Фитилът е все така бял.

Преди да се омъжа, си представях живота си с Паоло – как разговарям с него всяка вечер и му разказвам деня си, това, което съм направила и което мечтаех да правим заедно с него. Представях си вечерите у дома с приятели, а после съучастническите изблици на смях при раздигането на масата, след като всички са си тръгнали. Представях си вечерите сами вкъщи – как гледаме филм, прегърнати под завивката на дивана.

В действителност не се случи почти нищо от всичко това, за което бях мечтала. Приказвахме си все по-рядко – дотолкова, та най-сетне се убедих, че в края на краищата не е необходимо да говориш много, щом обичаш другия. Годишите минават и със сигурност е по-малко уморително да понасяш тишината, отколкото разговор, който вече не събужда интерес в теб.

Някои теми станаха табу с течение на времето и така, от страх да не кажем прекалено много, накрая започнахме да казваме прекалено малко. Понякога се питам дали не ни отчуждиха всички тези неизказани неща. Приоритетите и неотложните нужди се промениха дотам, че забравихме за онова, което желяхме.

Сега дните ми са тъжни, без никак да го издавам. Той бърка тъгата ми с умора.

Нищо вече не ме изненадва: нито Паоло, нито животът, нито самата аз.

Чудя се кога започна да избледнява бъдещето, което си бях представяла, и къде отидоха мечтите ми от сватбения ден.

Може би има нещо по-лошо от изгубените мечти: нежеланието да продължаваш да мечтаеш. Изгаснахме бавно, унесени в дрямка, без дори да си дадем сметка. Първо изпразнихме от съдържание бъдещето, а после започнахме да правим същото с ежедневието, с настоящето. Когато не успееш да получиш онова, което искаш, накрая започваш да обичаш това, което можеш.

Съпругът ми се превърна в мой брат и въпреки това не се решавам да го напусна. Виждам всичко, което не върви между нас, но се чувствам блокирала. Мечтая да се събудя и да бъда друга жена, която живее живот, различен от моя. И все пак знам, че ако зарежа всичко, ще страдам от това.

Докато четях тези думи, изпитах безкрайна нежност. Жената, която ги е написала, е така ранима, че веднага се трогнах. Пожелаях да отида при нея, за да я прегърна и да я успокоя. Бих искала да ѝ кажа да не се притеснява, защото нещата ще се променят и ще се развият добре, даже че са се развили добре, въпреки че тя не може още да го знае. Няма представа, че ще намери път, който да я изведе от тази ситуация, че скоро ще получи отговори на въпросите си. Тя още не знае, че предстои да се освободи от всичко, което я държи вързана, като в затвор, неподвижна.

Думите ми не са обикновени думи на надежда. Когато чета този дневник, не си представям бъдещето на тази жена, впускайки се с оптимизъм в предсказания. Гледам към него, живеейки в своето настояще.

Тъй като тази жена съм самата аз преди няколко години.

Ако можех да пътувам във времето, щях да отида при нея, защото помня колко сама се чувстваше. Нямах да ѝ попреча да изживее опита, който ни разделя, даже и болезнения, защото и тази болка ѝ помогна да израсне. Щях да седна до нея, за да усети присъствието ми.

Изпитвам обич към жената, която бях. Въпреки че беше крехка, никога не е била слаба, въпреки че беше уморена и изнурена, никога не спря да се бори. Съумя да устои. Чувствам, че трябва да призная достойнствата на жената, която бях, а те са много: смелостта да греши, волята да бъде, отговорността да направи своя избор.

Това е втората смяна на жилище в живота ми. Третата, за да бъде по-точна, ако броя тази, когато бях на седем години и родителите ми решиха да се преместят в друг град. В онзи случай не помогнах много, най-вече плачех.

– Ще видиш, Елена, новата къща ще ти хареса... Стаята ти е дори по-голяма и ще има място за повече играчки – повтаряше майка ми, за да ме успокои.

– Не искам по-голяма стая, искам тази, искам да си остана тук.

Вчера следобед момчетата от фирмата за преместване ми казаха да не се притеснявам, защото те ще свършат всичко. Попитаха ме как да подредят вещите ми, но им отговорих само да занесат кашоните, понеже сама ще се погрижа за това. Карла също предложи да ми помогне, ала аз не приех.

На трийсет и осем години съм и отново опаковам своя живот. Колко кашона ще ми трябват? В колко кутии се събира животът ми?

„Имам два дни – си казах. – Спокойно. Предстои дълъг и уморителен уикенд, но съм сигурна, че ще успея да опаковам всичко.“

Вчера започнах от кухнята: чинии, чаши, купички, чаши за чай. Днес и утре ще свърша останалото.

Току-що си направих кафе. Докато го пия, ходя из стаите. Как само ми въздейства да гледам нещата готови за прибиране, да наблюдавам отворените кашони, да обикалям из тази къща за последен път.

Тръгвам си от тук. И искам да го сторя сама, в пълна тишина. Искам да изляза бавно, осъзнала всичко, съзнала какво оставям и развълнувана от онова, което ме очаква. Каквото и да бъде то.

Опитвам се да открадна миризмите, звуците, светлината, галеща стените. Да чуя шумовете, които съпътстваха моето съществуване в тази къща. Затова държах да приготвя сама кашоните: защото искам да сгъна живота си подредено, като докосвам всеки предмет и преживявам историята и спомените, които възкресява.

Всеки спомен ще бъде като късче от разказ.

Оставям чашата от кафето и вземам книга от лавицата. Харесва ми да отворя книга и да преглеждам изреченията, които съм подчертала през годините. Да откривам какво ми е правело впечатление, какво съм чувствала, какво всъщност съм търсела.

Моето преместване започва от тук, от страниците на моя дневник, от разказа на тази, която бях.

19 януари

– Изморена съм, писна ми, отегчавам се, трябва да направим нещо – повтарям непрестанно аз.

А той – нищо. Държи се, все едно не се е случило нищо, все едно всичко е спокойно и нормално. Единствената разлика е, че вече не се опитва да се люби с мен: знае, че ще го отблъсна, и – за да не бъде отблъснат – не го и поисква.

Как може да желаеш и да обичаш мъж, който не се опълчва срещу нищо? Навремето се държеше по различен начин: приближаваше се и ме питаше дали искам да се любя с него. В паметта ми се е запечатал онзи път, когато, докато миех чиниите, ми каза:

– Съгласна ли си да отидем оттатък и да се любим?

При така зададен на глас въпрос, дори и да имах някакво половинчато желание, то щеше да ми премине. Колкото повече се унижава и е вежлив и покорен, толкова повече реагирам с раздражение и гняв.

Напоследък ми е все по-трудно да се любя с него. Преди ми тежеше по-малко да го направя, отколкото да обяснявам отказа си. А и всичко свършваше за броени минути. Повтарям си, че да се любим, не е най-важното, защото отношенията ни, след толкова години, могат да почиват на други неща: привързаност, единомислие и факта, че се познаваме така, както никога никого не сме познавали.

28 януари

В мен избухна силното желание да пътувам, да се смея, да се забавлявам. Желание да живея в нов свят, различен от моя. Нужно ми е да мога да се надявам.

Нужно ми е да обичам. Не искам повече да търся извинения, за да не обичам.

С Паоло обаче се случва точно противоположното: работи, прибира се вкъщи, яде, гледа телевизия и си ляга. Изглежда, все едно е почти изгаснал, говори малко, заспива с едно изражение на лицето вечер и се събужда със същото на сутринта. Живеем в рутина, която вече не би могла да доведе до никакъв различен резултат. Ако не сме щастливи днес, няма да бъдем и утре. Имам чувството, че изразходвам живота си в очакване на нещо, което никога няма да се случи.

През последните дни отново се опитах да говоря с него, да му кажа, че така не върви. Отговаря ми винаги, че моментът не е подходящ. Сутрин – защото едва се е събудил, вечер – защото е имал тежък ден в работата и иска да бъде оставен на спокойствие поне у дома; в леглото ми казва, че е изморен и предпочита да говори за това някой друг път, иначе ще се изнерви и няма да може да заспи.

– За това ще говорим утре.

Но това утре никога не идва. Може би дори аз не съм толкова сигурна какво да кажа. Аз също се страхувам да се изправя лице в лице с някои теми. Толкова много вярвах във връзката си с Паоло, че не искам да допусна, че съм сгрешила. Неприятно ми е да приема, че всички жертви, сълзи и премълчавания не са послужили за нищо. Тежи ми безмерно да призная, че не съм успяла да постигна онова, за което винаги съм копняла, и да се предам пред мисълта, че съм се провалила. Нямам желание да чуя: „Точно вие двамата изглеждахте така добре заедно“.

В мен се промъква изкушението да избира по-скоро отказа, отколкото поражението, да се преструвам, че животът не ни е отчуждил безмълвно. Тогава започвам да се питам дали вината не е моя, може би не умея да се чувствам удовлетворена, може би

преследвам мечта за съвършенство, която няма как да бъде постигната в действителността. В края на краищата той е свестен човек и би трябвало да се науча да бъда не толкова възискателна, по-независима емоционално и да се приспособявам малко повече. Грешката е в мен, за Паоло така е добре. Явно му стига да ме намери тук, когато отвори вратата вечер.

Старая се да мисля, че това е само преходна криза. Обвинявам се, че не обичам достатъчно, и отново и отново си обещавам да обичам повече, все едно нещата могат да се оправят с по-интензивна обич. И тогава дори аз не знам откъде намирам още сила и пак влагам всичко от себе си, обладана от илюзията, че е възможно да превърна лъжата в истина.

Необходима е много енергия, за да си измислиш настояще, когато бъдещето изглежда по-скоро като заплаха, отколкото като надежда.

Започвам, като внимавам за поведението, за действията, за думите си. Правя нови планове: уикенд, вечеря, рецепта, нова прическа. Искам да бъда уверена, че съм сторила всичко възможно. За да укрепя този брак, стигнах дори дотам да си фантазирам странни неща. Например да мисля за Паоло, сякаш е с друга жена, да си представям, че ми изневерява, за да успея все пак да почувствам нещо.

Известно време вярвам в това и всичко изглежда наред. Но после е достатъчна някоя незначителна случка, за да бъда отново пометена от съмнението като от огромна вълна. Миналата събота например се събудих и исках да закуся спокойно, на тихо: масло, мармалад, портокалов сок, кафе. Когато отидох в кухнята, Паоло беше разглобил повредената прахосмукачка и бе сложил на масата вестници с всички части върху им. Не казах нищо, заредих кафеарката и влязох в банята. После взех кафето и се върнах в спалнята. Подразних се, но нямах желание да го обсъждам, така че останах в леглото. След няколко минути той дойде и ме попита дали знам къде е гаранционната карта на прахосмукачката. Отвори шкафа и започна да търси нещо в една кутия. После остави да зеят вратичката на шкафа и вратата на спалнята и се върна в кухнята, където продължи да върши шумно своята си работа.

Тогава си помислих, че този живот вече не е за мен. Почувствах се като онази прахосмукачка: купчина части, които не съумявам да задържа скрепени. Такава глупава случка ми стига, за да ме накара да желая да бъда другаде. Направо не се разпознавам: винаги съм била усмихната, весела, разбрана; сега обаче нерядко се държа така, че се срамувам.

Понякога, когато разговаряме, знам, че той е правият и че навярно преувеличавам и съм досадница, но е по-силно от мен: просто не го понасям. Някои сутрини се будя и вече съм в лошо настроение, трябва да се измъкна веднага от леглото, защото дори одеялата изглеждат създадени, за да ме държат като в затвор. Никога не съм изпитвала подобно усещане. Страхувам се да не стана зла жена. Случва ми се да имам точно същото поведение, което винаги съм мразела в майка си.

Не знам какво да предприема, как да изляза от ситуацията. Не знам дори дали желая да се изправя пред всички трудности, включително практическите, които ще срещна при раздялата. Незнанието какво да правя със самата себе си ми отнема енергията и вътрешния тласък. Питам се ще имам ли силата да строша връзките, които изграждах ден след ден. Не съм спокойна при перспективата да се изправя пред онова, с което ще се сблъскам, тръгвайки си от тук.

Имам нужда някой да ме изслуша.